

Stroški imetja vrednostnih papirjev so vse večji

Nadomestila borznih hiš Manjše prihodke iz trgovanja borzne hiše nadomeščajo z večjimi stroški za imetnike trgovalnih računov
ANDREJ MOTL

Alta Invest in Gorenjska borzoposredniška družba (GBD) sta imetnikom trgovalnih računov z novim letom občutno povečali letne stroške vodenja računa oziroma ležarin. Pri Alti je poleg tega po novem višja tudi tarifa za prenos vrednostnih papirjev k drugim ponudnikom.

Imetniki trgovalnih računov morajo pri Alti zaradi višjega minimalnega nadomestila za vzdrževanje stanja vrednostnih papirjev oziroma ležarine za svoj trgovalni račun po novem odšteti 21,50 evra, kar je skoraj 40 odstotkov več kot pred spremembo. Strankam, ki pri trgovanju z vrednostnimi papirji ne uporabljajo spletne aplikacije, so se stroški povečali še nekoliko bolj in znašajo 25,20 evra. Od začetka leta morajo zaradi višje ležarine za svoj trgovalni račun več odšteti tudi lastniki vrednostnih papirjev pri GBD. Skupaj so se pri njih stroški imetnikov trgovalnih računov povišali za 28 odstotkov in zdaj znašajo 19,90 evra.

Vzrok manjši prihodki ob večjih stroških

Pri borznih hišah pravijo, da so nadomestila povišali zato, da bi ohranili rentabilnost poslovanja. V GBD pravijo, da so zaradi upada obsega poslovanja prihodki borzoposredniških družb (BPD) iz naslova posredniških provizij v zadnjih dveh letih močno upadli, tega upada pa zaradi omejenega nabora storitev niso mogli nadomestiti z drugimi viri prihodkov. Pravijo, da je dejavnost borznega posredovanja zaradi vse strožjih zakonskih predpisov vse dražja, pri tem pa so BPD že izrabile notranje rezerve pri optimizaciji stroškov. Zaradi razmer na trgu menijo, da bodo nadomestila za vodenje trgovalnih računov in ležarine v prihodnje povišale tudi druge BPD.

Tudi pri Alti pravijo, da so bile podražitve nujne zaradi vse večjih regulatornih in administrativnih zahtev, ki jim povečujejo stroške poslovanja. Dodajajo, da med drugim velik zalogaj za BPD predstavljajo administrativni stroški, stroški vzpostavitve informacijskih sistemov, poročanja nadzornim

organom in izterjave dolgov. Ker so stroški za družbo manjši pri uporabnikih, ki z vrednostnimi papirji (VP) trgujejo prek spletne platforme, so po novem tudi stroški vodenja tovrstnega trgovalnega računa zanje manjši kot pri strankah, ki se odločijo za klasično poslovanje.

V družbi pravijo, da je od približno 30.000 strank Alte Invest približno dve tretjini takšnih, ki z VP ne trgujejo, temveč jih zgolj imajo na trgovalnem računu. Te stranke jim ne prinašajo prihodkov iz provizij, že omenjene naraščajoče stroške pa imajo tudi pri poslovanju z njimi. Pravijo, da so bili v povišanje nadomestil imetnikom trgovalnih računov primorani tudi zaradi tega nesorazmerja.

Otežen prenos vrednostnih papirjev

Imetniki trgovalnih računov se lahko na višanje nadomestil odzovejo s njihovim prenosom VP h kateremu izmed ponudnikov z manjšimi letnimi stroški. Razlike med tarifami BPD z zadnjimi spremembami se povečujejo in znašajo tudi več kot deset evrov. Če bi se za ta korak odločila stranka družbe Alta, bi pri tem naletela na težavo. Hkrati z dvigom stroškov vodenja računa in ležarine so pri tej družbi z 11 na 50 evrov povišali tudi minimalno nadomestilo, ki ga mora posameznik poravnati BPD za prenos VP k drugemu ponudniku. Razlika med stroški trgovalnih računov bi tako ob nespremenjenih tarifah stranka pri drugi BPD lahko pokrila šele v več letih.

Kot vzrok, da so se odločili za ta ukrep, pri Alti navajajo velik pritisk nekaterih BPD, ki stranke novačijo s ponujanjem dolgoročno nevzdržnih cen na račun opravljenih storitev. Pri tem dodajajo, da se je ena tujih borznih družb, ki je promovirala elektronsko trgovanje po zelo nizkih cenah, iz Slovenije že umaknila.

Kot drugi vzrok pa izpostavljajo aktivnosti nekaterih bank, ki od kreditorejmalcev brez utemeljenega razloga zahtevajo, naj VP iz trgovalnih računov pri njihovih borznih hišah prenesejo na bankin trgovalni račun. Pri družbi sicer pravijo, da vsak mesec zabeležijo največ pet prehodov k drugim ponudnikom, praviloma pa so posledica omenjenih zah-

tev bank.

Do več kot štirikratnega povišanja minimalnega nadomestila za prenos VP so kritični pri društvu Mali delničarji Slovenije (MDS). Menijo, da bi BPD stranke morale poskušati zadržati s kakovostnimi storitvami, podpora in konkurenčnimi cenami. Takšen strošek je po njihovih besedah nerazumen in bi Alto v prihodnje lahko oviral pri pridobivanju novih strank. Še bolj kritičen je do podražitve Sandi Kodrič iz podjetja Algol, ki 50 evrov visoko nadomestilo za prenos VP na drugo BPD označuje kot »navadno krajo«.

Na uradu za varstvo konkurence pravijo, da so v zvezi z ravnanjem BPD prejeli prijavo, ki jo preučujejo. Pojasnjujejo, da za mnenje

o tem, ali ravnanje Alte pomeni kršitev zakona o preprečevanju omejevanja konkurence, še ne razpolagajo z zadostnimi podatki.

Rešitev za stranko so lahko vzajemni skladi

Lastnikom vrednostnih papirjev, ki ugotovijo, da jim naraščajoča nadomestila trgovalnih računov izničujejo donos ali celo zmanjšujejo vrednost naložbe, pri MDS priporočajo razmislek o prehodu na naložbeni produkt, ki ne vključuje tovrstnih fiksnih stroškov. V Alti strankam, ki imajo na računu zgolj nekaj delnic istega izdajatelja relativno nizkih vrednosti, svetujejo razmislek o njihovi prodaji in preusmeritvi sredstev v vzajemne sklade. Pravijo, da so na ta način sredstva lahko naložena bolj stroškovno učinkovito, hkrati pa je strankin portfelj pri enaki višini sredstev bistveno bolj razpršen.

Imetniki trgovalnih računov, ki vrednostnih papirjev sploh ne morejo prodati, ker zanje trg ne obstaja, imajo od lanskega novembra tudi možnost prenosa tudi na tako imenovani opustitveni račun pri Centralni klirinško depotni družbi. Takšen prenos stranki omogoči izpraznitev trgovalnega računa, kar je pogoj za njegovo zaprtje, pomeni pa tudi posameznikovo dokončno odpoved lastništvu vrednostnih papirjev.

Page: 27

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 782 cm2

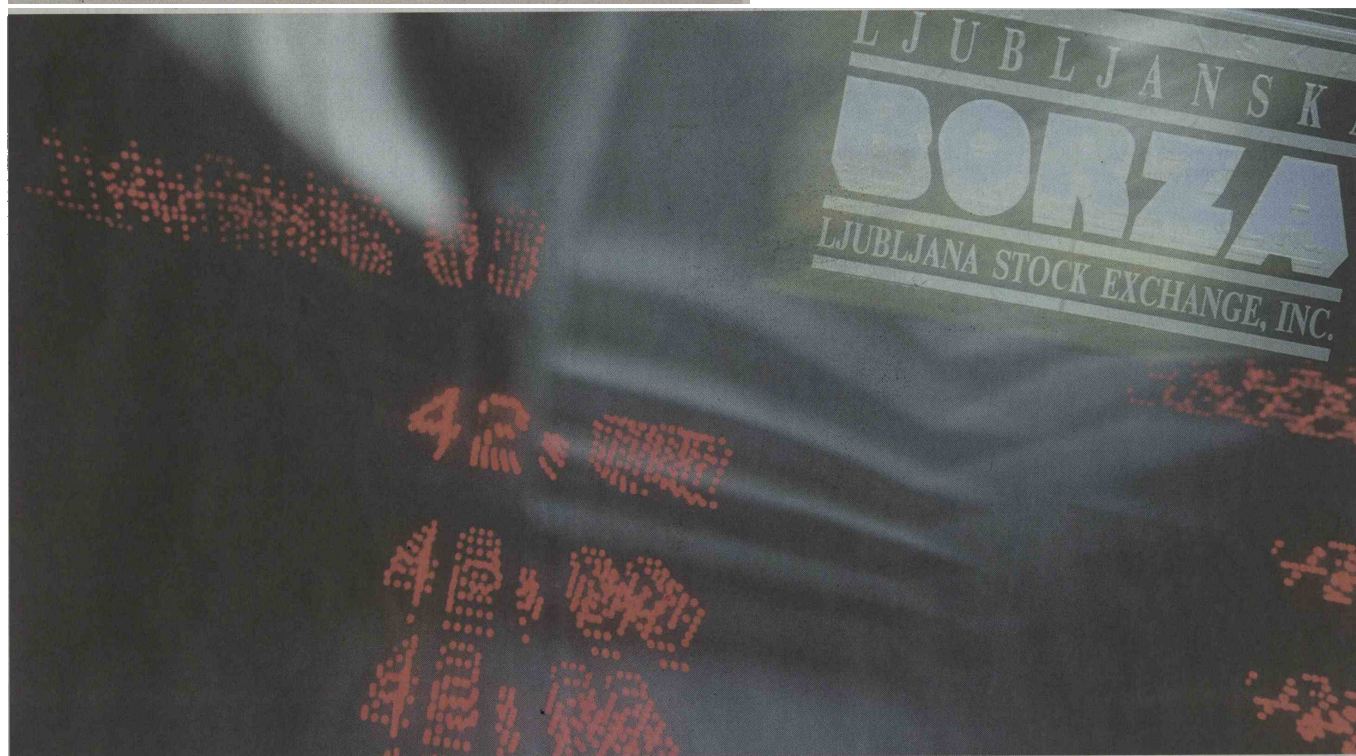
2 / 2

Minimalni letni stroški imetnikov trgovalnih računov pri borznih hišah, v evrih

borzna hiša	leto	vodenje računa	minimalna ležarina	skupaj
Alta	2009	7,20	8,00	15,20
	2011	6,51	9,00	15,51
	2013	6,48*/10,20	15,00	21,48*/25,20
GBD	2009	6,51	5,00	11,51
	2011	6,51	8,40	14,91
	2013	6,36	13,56	19,92
Ilirika	2009	6,51	7,20	13,71
	2011	6,51	9,60	16,11
	2013	6,36	9,00	15,36

DELO Vir: spletna stran Periskop.si, borzne hiše

* velja za uporabnike elektronskih trgovalnih računov

Imetnik vrednostnih papirjev ima z njimi nekatere stroške, tudi če nič ne trguje. FOTO LEON VIDIC